

---

105. Katrin Sjögren (Hovedindlæg)

Fru president! Bästa kollegor! Det nuvarande säkerhetspolitiska läget kommer vi med all sannolikhet att få leva med under en längre tid, dessvärre. Med anledning av att Ålands demilitarisering med jämna mellanrum kommer upp till debatt i detta sammanhang vill jag här säga några ord om det.

Den 4 april 2023 blev Finland och Åland medlem av Nato, vilket inte påverkar Ålands status. Resiliensen har en central roll i Nato när det gäller att svara på utmaningarna i den föränderliga säkerhetsmiljön. I enlighet med artikel 3 i Nordatlantiska fördraget ansvarar Natos medlemmar för att stärka den civila beredskapen. Här är det civila nordiska samarbetet, som Hagasamarbetet, och åländskt deltagande viktigt.

Åland har en central position i Östersjön. Från Åland kan man kontrollera sjötrafiken och även lufttrafiken. Av den orsaken är Åland fortsättningsvis av strategisk betydelse. Diskussionerna om Ålands demilitarisering samt om Rysslands konsulat på Åland har varit intensiva under året, vilket inte är oväntat med tanke på det försämrade säkerhetspolitiska läget. I tider av säkerhetspolitisk oro brukar en debatt om Ålands särställning alltid uppkomma. Bland annat med anledning av detta beställde republikens president sommaren 2023 en juridisk utredning av Utrikesministeriet rörande Ålands folkrättsliga ställning och de folkrättsliga aspekter som gäller Rysslands konsulat i Mariehamn.

I utredningen klargörs följande: Överenskommelsen om demilitariseringen av Åland bildar ett långvarigt avtalsarrangemang som upprepade gånger bekräftas i statspraxis. Av särskild betydelse är att Ålands särställning har

---

bekräftats efter världskriget och efter andra viktiga politiska förändringar såsom EU och Nato-medlemskapen. Ålands folkrättsliga särställning anses också grundas på europeisk sedvanerätt. Det är värt att beakta att de sedvanliga förpliktelseerna skulle förbli i kraft även om 1921 års konvention skulle sägas upp. I utredningen kommer man dessutom fram till att traktaträtten i nuläget inte erbjuder ett rättsligt, säkert och obestridligt sätt att säga upp artikel 3 i Moskvafördraget, som gäller Rysslands rätt till ett konsulat på Åland.

Landskapsregeringens ståndpunkt är att Ålands demilitarisering och neutralisering utgör en stabiliserande faktor i Östersjön.

Landskapsregeringen anser att det är viktigt att det fortsättningsvis säkerställs att ingen förändring ska ske beträffande Ålands särställning. Landskapsregeringen anser att det är ytterst viktigt att värna den internationella rätten. Att i dagens läge börja förändra Ålands särställning skulle riskera att medföra ytterligare instabilitet i säkerhetsläget i Östersjön. Landskapsregeringen håller sig fortlöpande uppdaterad om det säkerhetspolitiska läget. Samarbetet mellan landskapsregeringen och Finlands utrikesministerium och försvarsministerium är utmärkt, och det pågår en kontinuerlig dialog i dessa frågor.

Informasjon

Tale nummer

105

Type

Hovedindlæg

Person

[Katrin Sjögren](#)

Status

Waiting for transcription

Dato

30.10.24 09:50